

Fataal vuurwerk was voor uitvaart FC Emmen-fan

ROBERT-ERIK LANTING

VALTHERMOND De 35-jarige man uit Emmen die maandagavond werd opgepakt voor de fatale woningbrand in Valthermond is op vrije voeten.

Het vuurwerk dat tijdens de brand ontplofte, was bedoeld voor de uitvaart van een bekende supporter van FC Emmen. Dat bevestigde de advocaat van de 35-jarige man uit Emmen na vragen van deze krant. Bij de brand aan het Zuiderdiep in het dorp kwam de 34-jarige bewoner om het leven.

In de woning lag vuurwerk, dat ontplofte tijdens de brand. Dat vuurwerk was bedoeld voor de uitvaart van FC Emmen-supporter Ronald Braam uit Bargeres. Braam was graag gezien binnen de harde kern van de club en nam al jaren plaats op de Zuidtribune. Dinsdagmiddag brachten enkele honderden supporters de laatste

eer aan Braam, vlakbij het stadion De Meerdijk.

Na de brand van maandagavond werd een 35-jarige man uit Emmen aangehouden. Hij was een goede vriend van het slachtoffer uit Valthermond en raakte bij de brand eveneens gewond.

De Emmenaar werd vrijdag voorgeleid aan de rechter-commissaris. Die besloot dat de man niet langer hoeft vast te zitten. Wel blijft hij verdachte. „De verdenking is dat hij betrokken is geweest bij het teweeg brengen van een ontploffing in Valthermond”, aldus het Openbaar Ministerie.

Volgens de advocaat heeft hij het zwaar met het verlies van zijn goede vriend: „De gebeurtenissen hebben een enorme impact op zijn psychische gesteldheid.”

De brand had veel impact op de buurt. Omliggende huizen werden ontruimd, bewoners werden twee dagen ondergebracht in een hotel.

DANIËL LOHUES

Gehoorzamen

We stonden in het fietsenhok naast de school. Harrie en ik. We waren uit de klas gestuurd. Harrie had een dikke bek gehad tegen de leraar. Ik moest daar zo vreselijk om lachen, dat ik er ook uit moest. We konden ons gaan melden bij de directeur. Maar we gingen eerst nog even een sjekkie roken. Ik moest nog steeds lachen om wat Harrie had gezegd. Kwam ook door hoe hij het zei. Hij kwam ergens uit de Monden. Het klonk zo goed. Zo sneedig. Zo puur. De man wist niet wat hij terug moest zeggen. De rest van de klas zat met open mond te kijken. En ik moest dus heel hard lachen. Dus de leraar richtte zich op mij. Hij deed zelfs zijn hand omhoog alsof hij wilde slaan. Ik was lachend gaan staan en Harrie schreeuwde tegen de trillende onderwijzer: „Dou normaal!” En nu stonden we nog na te grinniken in het fietsenhok.

Harrie hoopte dat we van school gestuurd zouden worden. Dit was al de zoveelste keer dat we ons moesten melden. Ik vroeg wat hij zou doen als hij niet meer naar school hoefde. Hij zou net als zijn oom naar Rotterdam gaan en werk zoeken op een schip. De wereld over. Ver weg. Thuis liet hij niet meer achter dan een zuipende vader en een eeuwig overspannen moeder. Zijn broertje zou hij wel missen. Maar verder niks. En school al helemaal niet. We waren er zo flauw van. Eigenlijk was het die middag misgelopen omdat die leraar tegen de klas begon te schreeuwen dat we moesten gehoorzamen. Dat wij ons hele leven zouden moeten gehoorzamen. Een baas gehoorzamen en een vrouw gehoorzamen. „Dát proberen we jullie hier te leren”, schreeuwde hij tegen ons.

Dan moest je net Harrie hebben. Ongevraagd begon hij in zijn prachtige taal terug te schreeuwen tegen de leraar. Of hij wilde dat we net zo'n dössel zouden worden als hij. Of we dan ook zo'n domme uilenbril op moesten gaan zetten en na een dag schreeuwen tegen leerlingen met een klein autootje terug zouden rijden naar moeder de vrouw tegen wie hij vast niet zo Hitle-rig deed als tegen ons.

Na het peukie stonden we in de kamer van de directeur. Die schold ons ook de botten vol. Harrie hield zich stil. Ik ook. Terug bij het fietsenhok stonden we gigantisch te balen. We waren niet van school gestuurd.

‘Niemand wil te boek staan als

PESTER’

Meer en meer kinderen op vooral de basisschool worden gepest, blijkt uit het aantal meldingen bij de Onderwijsinspectie. Zorgelijk, menen deskundigen. „Het gepeste kind moet het maar uitzingen.”

MARIJKE BROUWER

Het jongetje met overgewicht, het kind dat met veel lawaai aansluiting zoekt bij klasgenoten. Leerkrachten Noortje van Esch en Marleen Kruisenga-Vink van basisschool GSV in Groningen schudden eenvoudig voorbeelden uit hun mouw van kinderen die gepest werden.

Met hetzelfde gemak leggen ze uit hoe ze het pesten in deze twee gevallen een halt toe riepen. „We richtten een steungroepje op waarin we met name pesters lieten meedenken over hoe het pesten kan stoppen. Niemand krijgt de schuld. En het leuke is dat het slachtoffer een keer als eerste wordt gekozen met voetbal en meer van dat soort kleine positieve ervarinkjes. Dat werkt.”

Ze zijn niet verbaasd dat pesten toeneemt. „De maatschappij verhardt, dat zie je terug bij kinderen”, zegt Marleen. „En vlak sociale media niet uit. Een lelijk berichtje is gemakkelijk verstuurd”, zegt Noortje.

Ze denken dat het een illusie is dat pesten ooit uitgebannen raakt, maar ze denken dat zij er op hun school redelijk zicht op hebben, dankzij KiVa. Dat is een anti-pestprogramma waarvan de GSV sinds 2018 gebruik maakt. Elke leerling in elke groep leert dat het van-

Verdrietig meisje wordt gepest door leeftijdsgenootjes. FOTO: COCO BROEKEN

zelfsprekend is om aardig voor elkaar te zijn en elkaar te helpen in plaats van je er niet mee te bemoeien.

'HUN GEPESTE KIND MOET HET MAAR UITZINGEN'

Socioloog René Veenstra van de RUG doet al 20 jaar onderzoek naar pesten. Hij noemt het zorgelijk dat meer en meer kinderen gepest worden. „Alleen de echt heftige gevallen komen terecht bij de Onderwijsinspectie. Moet je je voorstellen wat er allemaal nog meer speelt.”

Volgens hem is de aandacht voor pesten verwaterd omdat zaken als rekenen en taal op de eerste plaats staan. Dat pesten minder aandacht geniet, vindt hij kwalijk. „Ouders zijn radeloos, hun gepeste kind moet de tijd maar uitzingen op school. Als school kun je kinderen niet opgeven, je moet verder nadenken en verder hulp zoeken. Elke euro die je uitgeeft aan anti-pestgedrag betaalt zich 5,5 keer uit, want kinderen lijden onder pesten. Niet alleen kunnen ze zich minder concentreren, ze zitten minder lekker in hun vel en dat gaat ten koste van hun verdere schoolprestaties, hun loopbaan.”

Volgens Veenstra is er geen enkele rechtvaardiging voor pesten. Het is, zegt hij, een groepsproces, meer precies: het ontstaat bijna altijd in de klas. Jarenlang wetenschappelijk onderzoek heeft uitgewezen dat sommige anti-pestprogramma's effect hebben. Zoals KiVa waarbij leerkrachten aan de hand van oefeningen en gesprekjes een veilige en positieve sfeer creëren in de klas.

Dat slechts 10 procent van de basisscholen gebruik maakt van de bewezen goeie anti-pestprogramma's betreurt Veenstra. „Ik vind dat sommige scholen falen. Er zijn kinderen die het echt moeilijk hebben op school, de plek waar ze elke dag uren doorbrengen. Dat kun je niet wegwijsen. De school en de leerkrachten hebben de sleutel in handen.”

Dat zegt ook Ingrid Bakker-Van der Schuyt uit Zorgvlied. Ze is regiocoördinator van het

“ER ZIJN KINDEREN DIE HET ECHT MOEILIK HEBBEN OP SCHOOL, DE PLEK WAAR ZE ELKE DAG UREN DOORBRENGEN

kenniscentrum Omgaan met Pesten in Noord-Nederland. „Sommige scholen pakken het vanaf de jongste klassen aan. Het is er echt onderwerp van gesprek, onder leerlingen en ouders. Zo maak je een gemeenschap”, zegt ze.

Ze noemt het verdrietig dat het aantal meldingen bij de Onderwijsinspectie toeneemt. „Dat zijn de zwaardere gevallen, het topje van de ijsberg. Ik ken kinderen die niet meer naar school durven, die depressieve of zelfs suïcidale gevoelens ontwikkelen. De eerste stap is dat ze iemand in vertrouwen nemen, dat ze praten met hun ouders, een tante, oma of leerkracht.”

Bakker-Van der Schuyt werkt het liefst samen met het kind, z'n ouders en de school. Samen trachten ze oplossingen te verzinnen om het pesten te stoppen. Ze vraagt het kind wie in de klas hem zou kunnen helpen. „Je bent niet alleen, dat realiseren sommige kinderen zich niet. Stapsgewijs probeer ik het zelfvertrouwen van het kind weer op te bouwen, zodat ze de regie weer krijgen. Weer naar school willen, opener worden, praten. Dat zijn vaardigheden voor het leven.”

VIJF VRAGEN

Hoe werkt de overlastaanpak van Faber?

MAAIKE BORST

Minister Marjolein Faber van Asiel en Migratie lanceerde donderdag een 'strenger asielregime' voor overlastgevers en veiligelanders. Toch noemen betrokkenen in Ter Apel deze verscherpt toezicht locatie (vtl) juist een stap terug. Hoe zit dat?

Wat wil minister Faber gaan doen tegen de overlast in Ter Apel en Nieuw-Weerdinge?

Faber komt met een 'escalatiemodel': asielzoekers die zich niet aan de regels houden, komen tragsgewijs in een steeds zwaarder regime terecht. Dat begint met een meldplicht: asielzoekers die weinig kans maken op een asielvergunning (bijvoorbeeld veiligelanders) moeten zich in Ter Apel twee keer per dag melden. Doen ze dat niet, dan worden ze in de nieuwe 'verscherpt toezicht locatie' (vtl) geplaatst. Daar komen ook asielzoekers die overlast veroorzaken – ongeacht hoe kansrijk of kansarm hun aanvraag is.

Wie zich in deze vtl misdraagt kan vervolgens een zogeheten 'vrijheidsbeperkende maatregel' opgelegd krijgen (op basis van artikel 56 van de Vreemdelingenwet) en overgeplaatst worden naar de handhavings- en toezichtlocatie (htl) in Hoogeveen, waar bewoners zitten opgesloten. Wie een misdrijf begaat en strafrechtelijk wordt veroordeeld, belandt in de gevangenis.

Is dat nieuw?

Deels. De meldplicht van twee keer per dag is nieuw. Die is bedoeld om te voorkomen dat mensen niet komen opdagen op afspraken bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst. Een deel van deze groep kansarme aanvragers wil de procedure namelijk zo lang mogelijk rekken zodat ze misbruik kunnen maken van de opvang.

Ook de 'verscherpt toezicht locatie' is in naam nieuw voor Ter Apel. In de praktijk plaatst het COA in Ter Apel overlastgevers al langer apart. Daarvoor wordt 'hofje 5' gebruikt, de voormalige procesbeschikbaarheidslocatie (pbl) die met hoge hekken is afgeschermd van de rest van het terrein. Nu deze plek officieel een vtl wordt, komt er een intensiever dagprogramma en wordt de doelgroep uitgebreid met asielzoekers die de meldplicht verzaken

Hoe gaat dit helpen tegen overlast?

Dat zal moeten blijken. Vtl-bewoners krijgen een intensief dagprogramma aangeboden, dat is gericht op 'gedragsverbetering'. Er is onder meer sport, taalles, toekomstoriëntatie. Dat programma is vrijblijvend, maar het COA verwacht dat het een deel van de groep zal weerhouden van rotzooi trappen in de dorpen. Ieder mens wil graag iets te doen hebben, zo leert de ervaring.

Misdragen ze zich toch, dan schermt Faber met plaatsing in de htl of in detentie. Dat gebeurt overi-

Na haar rondleiding door de locatie die vtl moet worden heeft de verzamelde landelijke en lokale pers veel vragen.

FOTO: MARCEL JURIAN DE JONG

gens nu ook al. Faber zei donderdag te verwachten dat dit door het escalatiemodel straks wel sneller en effectiever kan, omdat er een dossier wordt opgebouwd rond overlastgevers.

Faber noemt dit een 'strenger regime', terwijl betrokkenen in Ter Apel spreken van een stap terug. Hoe zit dat?

Dat heeft te maken met de erfenis van de pbl. Deze 'procesbeschikbaarheidslocatie' heeft een jaar in Ter Apel gedraaid, totdat de rechter er in maart 2024 een stokje voor stak. In de pbl konden alle asielzoekers met een kansarme aanvraag 22 uur per dag worden vastgezet, of ze nou overlast hadden veroorzaakt of niet. De gemeente Westerwolde en ondernemers in Ter Apel waren enthousiast, maar de rechter miste een wettelijke grondslag voor deze vorm van opsluiting.

Tot donderdag was er nog de hoop dat het ministerie met een variant van deze pbl zou komen waarin overlastgevers binnen moeten blijven. Maar vtl-bewoners zijn, buiten de meldplicht om, vrij om te gaan en staan waar ze willen. Dat is voor Ter Apel en Nieuw-Weerdinge een teleurstelling.

Worden straks overlastgevers vanuit het hele land overgeplaatst naar die vtl in Ter Apel?

Nee, de vtl is uitsluitend bedoeld voor asielzoekers die al in Ter Apel worden opgevangen. Wel is de groep overlastgevers hier over het algemeen groot, omdat nieuw aangekomen asielzoekers zich in Ter Apel melden. Volgens het COA is het 'heel ingewikkeld' om deze groep, die relatief vaker overlast veroorzaakt, vervolgens te laten doorstromen naar andere azc's in het land. Burge-meester Velema van Westerwolde vindt dat minister Faber hier wel voor zou moeten zorgen.

In de vtl verblijven nu ongeveer veertig overlastgevers. Dat kan worden uitgebreid naar tachtig plekken. Of dat voldoende is om alle overlastgevers en meldplicht-weigeraars onder te brengen, is de vraag. De groep van asielzoekers met een kansarme aanvraag (niet allemaal overlastgevers) in Ter Apel schommelt rond de tweehonderd personen.